

Behandling av rapport fra forvaltningsrevisjon av internkontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Frøya kommune

Møtedato

04.02.2026

Saknr

03/26

Saksbehandler Ragnhild Torsdatter Grønvold

Arkivkode FE-217

TI-&58

Arkivsaknr 25/253 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den fram for kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret tar rapporten til orientering, og ber kommunedirektøren sørge for å

- gjennomføre ROS og redusere risiko for avvik
- rapportere og følge opp avvik
- dokumentere evaluering og forbedring av internkontrollen
- sikre helhetlig rapportering av internkontroll i hele linjen

Kommunestyret ber kommunedirektøren gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 1.oktober 2026.

Vedlegg

Rapport fra forvaltningsrevisjon - internkontroll

Saksopplysninger

Med grunnlag i vedtatt plan for forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller 2024-2028, bestilte kontrollutvalget den 2.april 2025, sak 14/25, prosjektplan for forvaltningsrevisjon av området internkontroll. Utvalget sluttet seg til prosjektplanen i møte 27. august 2025, sak 32/25. Sekretariatet mottok den endelige rapporten den 16. januar 2026. Det er denne rapporten som behandles i denne saken. Utkast til rapport ble sendt kommunedirektøren for uttalelse den 20. desember 2025. Det kom ikke noen innspill til rapporten. Endelig rapport er også sendt til uttalelse, uten at sekretariatet har mottatt noen kommentarer.

Formål og metoder

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å bidra til læring og forbedring på området. Det er brukt intervju via Teams og dokumentgjennomgang som metoder ved denne revisjonen.

Problemstillinger

For å undersøke og gi svar på om kommunen har tilfredsstillende internkontroll, har revisor formulert noen problemstillinger som undersøkelsen skal svare på. Til hjelp for å svare på problemstillingene har revisor laget et sett med forutsetninger (kriterier) til hver problemstilling. Ut fra det revisor da finner, gjør revisor sin vurdering og konklusjon.

Revisor utarbeidet følgende problemstillinger som forvaltningsrevisjonen skal besvare

1. Er det etablert en systematisk og helhetlig internkontroll i kommunen?

- På overordnet administrativt nivå
- I de ulike rammeområdene
- I de enkelte virksomhetene

2. Blir gjeldende regelverk og interne systemer for internkontroll fulgt opp i organisasjonen?

Her har vi sett spesielt på:

- Helse- og omsorgssektoren
- Eiendom, kommunalteknikk og utvikling

Problemstilling nr 1 - er det etablert en systematisk og helhetlig internkontroll i kommune?

Kriterier:

Kommunedirektøren skal ha etablert en internkontroll som

- sikrer etterlevelse av lover og forskrifter
- er systematisk, planmessig og metodisk
- følges opp jevnlig og ved behov

Revisors funn, vurdering og begrunnelse av de enkelte tema som inngår i ovennevnte helhetsvurdering:

Dokumenter, struktur og systemer som inngår i internkontrollen

Revisors vurdering:

Kommunedirektøren, ved overordna internkontrollgruppe, er godt i gang med å etablere en internkontroll som oppfyller revisjonskriteriene.

Revisors begrunnelse - oppsummert:

Det er satt i gang arbeid med å systematisere internkontrollen, og flere sentrale elementer er etablert, som dokumentet Kommunedirektørens internkontroll, digitale systemer og organisatoriske strukturer. Det finnes en overordnet ramme gjennom internkontrollgruppen og nevnte dokument. Likevel er det uklart for revisor hvordan kommunedirektøren følger opp internkontrollen, og dokumentet ser foreløpig ut til å være lite kjent og ulikt brukt i organisasjonen.

Involvering av ledelsen:

Kriterier:

Kommunedirektøren skal ha involvert ledelsen på ulike nivå i organisasjonen i:

- utarbeidelse av risikovurderinger
- tilpasninger til de enkelte tjenester
- formalisering av rutiner

Revisors vurdering:

Kommunedirektøren har i varierende grad involvert ledelsen på ulike nivå i organisasjonen.

Revisors begrunnelse - oppsummert:

Revisor mener at involveringen av lederne fremstår som fragmentert og ustrukturert, med manglende kjennskap til dokumenter og forventninger, og er lite koblet til den overordnede internkontrollen. Kommunedirektørens involvering er ikke klar. Revisor mener at kriteriet er delvis oppfylt.

Dokumentasjon av internkontrollen:

Kriterier:

Internkontrollen skal inneholde beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, herunder ansvars- og rapporteringslinjer på overordnet nivå og innenfor de ulike tjenesteområdene eller virksomhetene:

- nødvendige, skriftlige rutiner og prosedyrer for å sikre regeletterlevelse i kommunen,
- som gjøres kjent og er tilgjengelige
- avdekke avvik, følge opp avvik og redusere risiko for avvik
- evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

Revisors vurdering:

Den overordna internkontrollen og internkontrollen i tjenester og virksomheter i Frøya kommune:

- Inneholder beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- Inneholder til en viss grad nødvendige, skriftlige rutiner og prosedyrer for å sikre regeletterlevelse i kommunen, men de er ikke i stor nok grad gjort kjent og tilgjengelige
- System som legger til rette for å avdekke avvik, følge opp avvik og redusere risiko for avvik
- Blir i liten grad evaluert ved behov for forbedring av skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

Revisors begrunnelse- oppsummert:

Kommunen har etablert styringsdokumenter, systemer og strukturer for internkontroll, og ansvarslinjene er i hovedsak tydelige. Avvikssystemet fungerer også relativt godt. Likevel mangler det en enhetlig og systematisk praksis i organisasjonen, spesielt når det gjelder rutiner, risikostyring og evaluering av internkontrollen. Kommunedirektøren har fått delegert ansvaret for internkontroll fra kommunestyret, men har uansett et selvstendig lovpålagt ansvar. Totalt sett er internkontrollen under utvikling, men praksisen er fortsatt ikke tilstrekkelig forankret i organisasjonen.

Rapportering av internkontroll

Kriterie:

- Det skal rapporteres til kommunestyret om internkontroll og resultat av eventuelle statlige tilsyn

Revisors vurdering:

Kommunen rapporterer til kommunestyret om internkontroll og resultat av eventuelle statlige tilsyn, men den har noen mangler.

Revisors begrunnelse - oppsummert:

Revisor finner ikke at arbeid og resultater knyttet til den helhetlige internkontrollen blir rapportert i linja eller til folkevalgte organ, bortsett fra økonomi, sykefravær og avviksmeldinger. Informasjon blir delt på en fragmentert måte, med uklarheter i interne rapporteringslinjer.

Revisors konklusjon i problemstilling 1 - om den systematiske internkontrollen:

Revisor konkluderer med at det er etablert gode rammer og strukturer for arbeid med internkontroll i Frøya kommune, gjennom Kommunedirektørens internkontroll (veileder) og overordna internkontrollgruppe.

Det er likevel mangelfulle rutiner for oppfølging og evaluering av rammer og system for internkontrollen. Det er stadig forbedring når det gjelder system for avviksrapportering og – oppfølging, samt ROS-analyser, I årsrapporten rapporteres det på overordna internkontroll. Virksomhetene rapporterer bare på avvik og sykefravær.

Problemstilling 2 - Blir gjeldende regelverk og interne systemer for internkontroll fulgt opp i organisasjonen, og i særskilt grad i

- Helse- og omsorgssektoren

- Eiendom, kommunalteknikk og utvikling?

Ansvars- og rapporteringslinjer

Revisjonskriterier:

- Internkontrollen bør ivareta nødvendige ansvars- og rapporteringslinjer i tjenester og virksomheter og i samhandlingen på tvers av tjenester og virksomheter

Revisors vurdering:

Internkontrollen ivaretar ikke i stor nok grad nødvendige ansvars- og rapporteringslinjer i tjenester og virksomheter, og i samhandlingen på tvers av tjenester og virksomheter

Revisors begrunnelse - oppsummert

Rolle- og ansvarsfordelingen i organisasjonen er ikke tydelig nok, særlig på tvers av fagområder. Revisor vurderer at internkontrollen ikke sikrer klare ansvars- og rapporteringslinjer internt eller i samhandlingen mellom enheter. Praksis varierer, og flere sentrale prosesser – som bruk av LAFT, avvikshåndtering og vernerunder – fungerer ikke som forutsatt. Dette fører til uklarhet om ansvar og mangelfull oppfølging av oppgaver og avvik.

Kjennskap til veileder for internkontroll:

Kriterier: Kommunedirektørens veileder for internkontroll bør være kjent og følges i tjenester og virksomheter og i samhandlingen mellom tjenester og virksomheter:

- Gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser for lettere å unngå alvorlige feil, uhell, ulykker og avvik
- Avvik skal registreres og behandles i Compilo, og behandles på lavest mulig nivå.
- Avvik, og de bakenforliggende årsakene, bør evalueres og korrigeres
- Månedssrapporter og årsrapport skal danne grunnlag for videre arbeid i kommunen og skal kunne avdekke om det er noen avvik som må håndteres på annet nivå enn i virksomheten
- Kultur for kvalitet

Revisors vurdering:

Kommunedirektørens veileder for internkontroll er ikke i stor nok grad kjent og fulgt opp i tjenester og virksomheter og i samhandlingen mellom tjenester og virksomheter.

Revisors begrunnelse - oppsummert

Kommunen har positive trekk i at avvik meldes og håndteres, og at ROS-analyser gjennomføres i tjenestene. Samtidig er det svakheter i etterlevelse og oppfølging, særlig fordi forventninger og rutiner for intern gjennomgang og rapportering ikke er godt nok etablert i lederlinja. Revisor vurderer at viktige elementer i internkontrollen, som ROS-analyser, ikke følges godt nok opp, og at internkontroll er bedre utviklet innen pleie og omsorg enn i avdelingen for bygg, anlegg og eiendom.

Revisors konklusjoner og anbefalinger

1. Er det etablert en systematisk og helhetlig internkontroll i kommunen?

På den første problemstillingen konkluderer revisor med at det er etablert gode rammer og strukturer for arbeid med internkontroll i Frøya kommune, gjennom Kommunedirektørens internkontroll (veileder) og overordna internkontrollgruppe.

Det er likevel mangelfulle rutiner for oppfølging og evaluering av rammer og system for internkontroll. Det er stadig forbedring når det gjelder avviksrapportering og – oppfølging, og det er forbedring på ROS-analyser. I årsrapporten rapporteres det på overordna internkontroll. Virksomhetene rapporterer bare på avvik og sykefravær

2. Blir gjeldende regelverk og interne systemer for internkontroll fulgt opp i organisasjonen?

- Helse- og omsorgssektoren
- Eiendom, kommunalteknikk og utvikling

På den andre problemstillingen konkluderer revisor med at gjeldende regelverk og interne systemer for internkontroll delvis blir fulgt nede i organisasjonen. Helse- og omsorgssektoren har en mer etablert kultur for internkontroll, som kjennetegner oppfølgingen av viktige elementer i internkontroll. I eiendom, kommunalteknikk og utvikling er kjennskapet til

dokumenter for internkontroll svakere. Det gjenstår utførelse av ROS-analyser på områder som det er viktig at det gjennomføres slike analyser for.

Revisors anbefalinger:

Revisor anbefaler kommunedirektøren å:

Sikre at overordna rammer og system for internkontroll blir ivaretatt innad i og mellom tjenestene;

- gjennomføre ROS og redusere risiko for avvik
- rapportere og følge opp avvik
- dokumentere evaluering og forbedring av internkontrollen
- sikre helhetlig rapportering av internkontroll i hele linjen

Konseks vurdering og konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat mener at revisor har svart ut problemstillingene som var satt for forvaltningsrevisjonen, og at rapporten gir nyttig bidrag til arbeidet med internkontrollen.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til orientering og legge den frem for kommunestyret med forslag om at revisors anbefalinger følges opp av kommunedirektøren.